

Omtanke – en svensk kärnvärdering?

En interkulturell synvinkel

Av Uta Schulz

För mig som tysk som sysslar mycket med interkulturella frågor är "omtanke" en grundläggande svensk värdering – kärnan i den svenska välfärdsstaten, det svenska folkhemmet. Omtanke präglar undervisningen i skolan, äldreomsorgen, arbetslivet – genomsyrar hela samhället. Ibland mer eller mindre lyckat men för mig som tysk alltid kännbar.

När jag för den här artikeln försöker undersöka vad webben och böckerna säger om "omtanke" gör jag en häpnadsväckande upptäckt: det finns knappast något inlägg eller citat om omtanke. Förutom översättningsförslag och en artikel som jag själv skrivit på internetplattformen "Skandinavien in Hamburg" kommer i Google-Search först på andra sidan en rocksång med namn "Omtanke" och reklam med namn omtanke av en australisk bilhandlare som säljer ett välkänt svenskt bilmärke. Sedan på sidan tre reklam för en dansk kosmetikserie med namn omtanke samt en boktitel, "Sekulär

humanism: förnuft, omtanke, ansvar". Och på sidan fyra kan man beställa en begravningsbukett som heter omtanke. I språkhistoriska böcker förekommer ordet omtanke inte alls och Lennart Koskinen nämner inte omtanke i sin bok "Svenska värderingar?"

Det här hade jag inte räknat med.

En av mina kunder klagade en gång att de sökte marknadsföringschef för Nederländerna. Och alla svenskar som sökte jobbet skrev i sina handlingar att de var omtänksamma. "Vi behöver ingen omtänksam medarbetare", sa hon. "Vi behöver en marknadsföringschef som är på bättet!" En chef i Sverige som inte är omtänksam är ingen bra chef. Det finns inte någon exakt översättning för omtanke till tyskan. Och så som ordet inte existerar i språket finns heller inte fenomenet i det tyska samhället. Nog uppfyller tyskar sin "Fürsorgepflicht". Och visst finns det snälla och omsorgsfulla tyskar. Och visst kräver en bra uppfostran att man hjälper andra, håller upp dörren för äldre, bär damernas resväska... Men omtanke är för mig djupare än "Fürsorgepflicht" och

artighet – ett emotionellt behov att de andra mår bra. Och det är var och en – jag personligen, staten, företagen, skolorna – ansvariga för.

När jag försöker förklara omtanke för mina kunder föreslår de ibland ordet "Nächstenliebe". Och det är kanske det som kommer närmast? Men varför finns det knappast något skrivet om omtanke? Min tes är för att omtanke är så självklar i den svenska kulturen. Och det som är självklart brukar inte

nämnas. När jag frågar svenska chefer om de känner ordet omtanke och om de tycker att omtanke är viktig i deras ledarskap så brukar de skratta åt mig. "Nämän Uta, det är ju så självklart!" Jo. Det är det – för svenskar.

PS: Det skulle vara otroligt roligt och givande att diskutera just "omtanke" med dig. Vad är dina erfarenheter och observationer? I Sverige? Och i Tyskland? Hoppas vi kan träffas snart "på riktigt" och ha en trevlig pratstund...

Omtanke – ett kärleksfullt ord

Jag är tysk och tänker på „Achtsamkeit, Umsicht, Aufmerksamkeit, Fürsorglichkeit" när jag tänker på omtanke. Det är det jag önskar mig av mina medmänniskor. Det är en uppmaning att se var och en i sin egen personlighet OCH respektera den.

Visst är det underbart att vi människor är så olika. Det är de olika stämmorna som utgör en kör. Det är de olika stämmorna som skapar klangen och en känsla av samhörighet och enhet. När något är främmande för mig brukar jag bli nyfiken. I bästa fall känner jag mig berikad och får en vidare horisont. Jag tror att alla människor har behovet av att bli sedda och därför eller till och med ändå

bli älskade! Dag Hammarskjölds spirituella dagbok "Vägmärken" beskriver ett ideal: "Med kärlek av den som vet allt!" Under pandemin märker vi speciellt hur viktigt det är att träffas, att beröras, att uppleva evenemang tillsammans. Därtill hör också guds-tjänsten som ger oss känslan: "Du är inte ensam!"

För mig är det en stor lycka att jag i familjen, i yrket och i mitt privata liv alltid hade en orientering som jag kunde lita på och som lett mig. Det är jag väldigt tacksam för.

Till min stora lycka hör också Sverige. För mig ett litet paradiset på jorden.

Birgit Kassovic

